

برای آغاز آموزش می‌توانید مقدمه‌ای بربیح «مهارت حل مسئله» بد. برای تفهیم بهتر و شفاف‌تر انش آموزش بخواهید تخته را بدون مقدمه چند مسئله را در ذهن خود آماده کرده‌اید، بنویسید. بهتر است روی ماعی و راهکارهای حل آن‌ها م، چون هدف از آموزش زندگی، آموزش راه و روش طاطر زندگی کردن است. ونه که دانش‌آموزان به تته‌های تخته توجه دارند، میب دهید: در زندگی همه‌ی ما مسائلی پیش می‌آید که ممکن است برای ما مشکل یجاد کنند، ناراحتان کنند یا ما را در موقعیت‌های گیج‌کننده قرار دهند. ما باید بدانیم مسائل و مشکلات وجود دارند و باید یاد بگیریم حلشان کنیم. ن‌ها چند مثال از چند مله است که ممکن است برای ن بیانند. مونه می‌توان این سؤالات را کرد:

- * قرار است آخر هفته به جشن تولد دوستتان بروید، اما پدرتان می‌گوید نمی‌تواند پول لازم برای خرید هدیه را به شما بدهد.
- * در مسافرت به فروشگاه می‌روید که فروشنده زبان شما را نمی‌فهمد.
- * مجبور می‌شوید به مدرسه‌ی جدیدی بروید. در آنجا هیچ‌کس را نمی‌شناسید. دلتان می‌خواهد دوست یا دوستانی داشته باشید.
- به نظر شما چطور می‌توان این مسائل را حل کرد؟
- اجازه و فرصت دهید دانش‌آموزان هر

مهارت حل مسئله

این بار قرار است با هم به آموزش مهارت حل مسئله توجه کنیم. این مهارت باید از روش آموزشی مبتنی بر تفکر و کشف آموزش داده شود. یعنی کودک باید بر اساس فرایند پرسشگری از خود و پیش‌بینی یاد بگیرد چطور می‌تواند مشکلات و مسائل زندگی را حل و فصل کند. آموزش حل مسئله شامل کمک به کودک در این امر است که یاد بگیرد با مسائل زندگی‌اش مواجه شود؛ ببیند، در صورت امکان مشورت بگیرد، بررسی کند و در نهایت مسائلس را حل کند.

راه‌حلی به ذهنشان می‌رسد بیان کنند. نمونه‌هایی از راهکارها را یادداشت کنید. برای آنکه به راه‌حل‌های بیشتری برسید و برای آنکه تفکر دانش‌آموزان را شکوفاتر کنید، پرسید:

چه کار دیگری می‌توان کرد؟
حالا با کمک دانش‌آموزان، راه‌حل‌های پیشنهادی را بررسی کنید. برسید: به نظر شما کدام یک از این روش‌ها بهتر است؟ چرا؟
اگر راه‌حل‌های دیگر را انجام دهیم، چه می‌شود؟
کدام راه‌حل برای ما مزیت بیشتری دارد؟

سؤالاتی از این دست می‌تواند برای رسیدن به راه‌حل‌های مناسب کمک‌کننده باشد. از دانش‌آموزانی که تمایل دارند بخواهید تجربه‌هایشان را در مورد مشکلات یا مسائلی که داشته‌اند، مطرح کنند و بگویند چه راه‌حلی برای حل مسئله داشته‌اند.

حالا برای پرورش مهارت حل مسئله‌ی دانش‌آموزان می‌توانید مسائل مطرح شده را روی تخته بنویسید و از دیگر دانش‌آموزان بخواهید آن‌ها نیز راه‌حلی را که به ذهنشان می‌رسد مطرح کنند.

از راه‌های عملی دیگر که حتماً برای کلاس بسیار جذاب است، بازی فردی و گروهی است. جالب است بدانید، یکی از موضوعات مهمی که توجه روان‌شناسان کودک را به خود جلب کرده است، ارتباط میان بازی و افزایش مهارت حل مسئله در کودکان است. تحقیقات نشان داده است، کودکانی که آزادانه با وسایل بازی، بازی کرده‌اند، نسبت به کودکانی که چنین نبوده‌اند، در حل مسائل زندگی موفق‌ترند. هدف از بازی حل مسئله برای کودکان این است که آن‌ها بتوانند به شکل‌های مختلف در مورد یک مسئله فکر کنند و در حین حل آن لذت ببرند.

بازی بیست‌سؤالی

یک راه عالی برای کمک به حافظه و مهارت‌های اجتماعی کودکان، بازی بیست‌سؤالی است. این بازی برای پرورش قدرت تفکر در کودکان بسیار مفید است. می‌توانید یکی از دانش‌آموزان را به جلوی کلاس بیاورید و روی کاغذ، کلمه‌ای را پنهان از دیگران به او نشان دهید. حالا از دیگر دانش‌آموزان بخواهید دست بلند کنند و با مطرح کردن سؤالاتی، کلمه‌ی مورد نظر را حدس بزنند. گرچه شاید این بازی به ظاهر به فرایند حل مسئله ربطی نداشته باشد، اما همین حدس‌زدن‌ها و فکر کردن‌ها، برای پرورش تفکر انتزاعی کودکان بسیار مفید است.

بازی فرض کن که ...

برای این بازی می‌توانید چند کارت یا برگه آماده کنید که هر کدام با جمله‌ی فرض کن که ... شروع شود. در ادامه، در هر کارتی موقعیت یا مسئله‌ای فرض شود. این کارت‌ها یا برگه‌ها را بین دانش‌آموزان پخش کنید و نوبتی هر کدام را که کارت دارند بلند کنید. از آن‌ها بخواهید با صدای بلند جملات برگه‌ی خود را بخوانند و در عرض دو سه دقیقه، راهکار پیشنهادی‌شان را بیان کنند. به همین شیوه، برگه‌ها را بین دانش‌آموزان جابه‌جا کنید. خواهید دید کلی راه‌حل و پیشنهاد جالب به ذهن دانش‌آموزان رسیده است.

این‌ها دو نمونه از بازی‌های بسیار مفید برای پرورش خلاقیت و تفکر در کودکان هستند. می‌توانید به‌عنوان آموزگار و مربی دانش‌آموزان، بازی‌های گروهی دیگر را نیز در کلاس عملی کنید و آموزش مهارت حل مسئله را همراه با بازی‌های متنوع برای دانش‌آموزان جذاب و خاطره‌انگیز کنید. یکی دیگر از روش‌هایی که به رشد مهارت

نکته‌ی مهم

مهارت‌های زندگی با تمرین ایجاد می‌شوند. صحبت کردن، به تنهایی، تأثیر زیادی در ایجاد مهارت ندارد. مهارت‌ها باید با روش‌هایی مثل نمایش یا موقعیت‌های خاص تمرین شوند.

حل مسئله کمک بسزایی می‌کند، این است که به‌عنوان آموزگار، گاهی برنامه‌های کلاس را بدون هماهنگی قبلی با دانش‌آموزان انجام دهید. گاهی اجازه دهید محیط کلاس سؤال‌برانگیز باشد و دانش‌آموزان در این شرایط بتوانند مهارت حل مسئله را در خود افزایش دهند. مثلاً فرض کنید امروز نوبت درس جغرافیاست. به جای روال عادی تدریس که شامل پرسش و پاسخ در مورد درس گذشته و آموزش درس جدید است، کار تازه‌ای انجام دهید. درس در مورد رودخانه‌ها و منابع آبی است.

مسئله‌ی کم‌آبی را روی تخته بنویسید و از دانش‌آموزان بخواهید برای کم‌آبی به‌عنوان مسئله راه‌حل پیدا کنند. صحبت کنند. بگویند از کم‌آبی چه می‌دانند؟ چه شنیده‌اند؟ به‌نظرشان چه کار باید کرد؟

روش‌هایی از این دست بسیار کمک‌کننده‌اند و مهارت حل مسئله را در دانش‌آموزان بالا خواهند برد.

ارمغان مهارت بالا در حل مسئله، اعتمادبه‌نفس بالاتر، پشتکار بیشتر، استرس کمتر و زندگی موفق‌تر نسل آینده خواهد بود.